

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zrušení rozhodčího nálezu. Jak dál?

Vzhledem k událostem posledních let se stále častěji objevují řízení o zrušení rozhodčího nálezu. V tomto článku bych rád předestřel možnosti postupu v případě, že byl rozhodčí nález soudem zrušen pro některý z důvodů uvedený v ust. § 31 zákona č. [216/1994](#) Sb., zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů (dále jen ZRŘ).

V první řadě rozhodnutí Vrchního soudu v Praze[1] a následně i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR[2] a Ústavního soudu ČR[3] zvedlo vlnu žalob na zrušení rozhodčích nálezů vydaných rozhodčími společnostmi bez statusu stálého rozhodčího soudu případně ad hoc rozhodců, jejichž rozhodnutí nesplnila podmínky spravedlivého procesu ve vztahu ke slabší smluvní straně. Nebudu se zde vyjadřovat k těmto skutečnostem, neboť článek je zaměřený na samotný postup po zrušení rozhodčího nálezu, nikoli na důvodnost zrušení.

V případě, že už dojde ke zrušení rozhodčího nálezu, existují zpravidla dvě možnosti následného postupu. Je-li rozhodčí nález zrušen podle ust. § 31 písm. a), b), g) nebo h) ZRŘ (před novelou[4] jen a) a b)), pokračuje soud na návrh některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne, jak je uvedeno v ust. § 34 odst. 1 ZRŘ. V případě zrušení rozhodčího nálezu podle jiného písmene v ust. § 31 než jsou výše jmenovaná, jsou k dalšímu rozhodnutí příslušní opět rozhodci dle rozhodčí smlouvy, s výjimkou písmene c), kdy jsou původní rozhodci z nového rozhodování věci vyloučeni a namísto nich jsou jmenováni v souladu se smlouvou rozhodci noví.

Druhá z výše uvedených možností nevzbuzuje mnoho pochybností o postupu, proto se nemá význam jí dále zabývat, nicméně u první z možností tomu tak není. Některé soudy nižších stupňů si návrh na pokračování v řízení dle ust. § 34 odst. 1 ZRŘ vysvětlují jako návrh na zahájení řízení se všemi účinky, které z něho plynou. Problém pak může nastat v situaci, kdy v mezidobí (například po vydání a před zrušením rozhodčího nálezu je žalovaný nárok uhrazen) a rozhoduje se o náhradě nákladů řízení při rozhodování o nároku.

V případě, že soud po podání návrhu na pokračování v řízení spojeného s návrhem na jeho zastavení z důvodu úhrady nároku, tento považuje za zahájení řízení nového, má to zcela odlišné účinky pro přiznání náhrady nákladů řízení. Dle ust. § 146 odst. 2 zákona číslo 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen OSŘ) jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný.

Považuje-li soud návrh na pokračování v řízení za návrh na zahájení řízení, je pak dle výše citovaného ustanovení k úhradě nákladů řízení zavázán žalobce, když ten podal návrh v době, kdy již nárok byl uhrazen a podal ho tedy zcela nedůvodně. Tento postup soudu však není namístě a odporuje literě zákona.

Není možné žádným druhem výkladu dojít k závěru, že návrh podle ust. § 34 odst. 1 ZRŘ má být považován za podnět k zahájení řízení o nároku. Z citovaného ustanovení zcela zřejmě vyplývá, že soud **pokračuje** v řízení o věci samé, nikoli, že zahájí řízení o věci samé. Z citovaného ustanovení pak ani nelze vyvodit jiný závěr, než že soud má pokračovat v řízení zahájeném podáním rozhodčí žaloby, když nelze pokračovat v jiném než tomto řízení. Pouze toto řízení je nepravomocně

ukončené, když dříve pravomocný rozhodčí nález byl soudem zrušen a řízení o zrušení rozhodčího nálezu bylo pravomocně ukončeno (což je také jeden z předpokladů k podání návrhu dle ust. § 34 odst. 1 ZRR). Z odstavce b) citovaného ustanovení pak také lze dovodit, že rozhodce v dané věci znovu rozhodnout nemůže a příslušný je na návrh některého z účastníků pouze obecný soud.

Z citovaného ustanovení tak také zcela zřejmě vyplývá, že řízení, ve kterém měl soud prvního stupně pokračovat bylo zahájeno dnem podání rozhodčí žaloby, vzhledem ke zrušení rozhodčího nálezu nebylo pravomocně ukončeno a některá ze stran svým návrhem žádá soud o jeho pravomocné skončení vydáním rozhodnutí ve věci samé, nebo právě zastavením řízení z důvodu úhrady v mezidobí.

V daném směru není judikatura příliš bohatá a ani většina dostupných komentovaných zákonů se touto situací nezabývá, zřejmě v důsledku dojmu jednoznačnosti výkladu. Částečně lze v dané věci přihlídnout k rozhodnutí NS ČR 29 Odo 1222/2005, kde se uvádí „*Ačkoli z občanského soudního řádu ani ze zákona nelze dovodit, že by důvod, pro který byl rozhodčí nález zrušen, musel být výslovně uveden ve výroku rozhodnutí soudu, který o žalobě o zrušení rozhodčího nálezu rozhodl, je z hlediska dalšího postupu předvídaného ustanovením § 34 zákona za účelem odstranění možných pochybností vhodné a žádoucí, aby výrok rozhodnutí soudu o zrušení rozhodčího nálezu obsahoval i to, zda k návrhu některé ze stran bude soud v jednání ve věci samé pokračovat a věc rozhodne, nebo zda rozhodčí smlouva zůstává v platnosti.*“ Z tohoto vyjádření lze pak dovodit, že nejvyšší soud chápe výklad ustanovení § 34 odst. 1 tak, jak je předestírán v tomto článku.

Situace ohledně náhrady nákladů řízení se pak ale zcela mění, protože je-li za začátek řízení považován okamžik podání rozhodčí žaloby, pak toto bylo bezpochyby zahájeno v době, kdy nárok uhrazen nebyl a následná úhrada tedy znamená, že právě chování žalovaného zapříčinilo zpětvzetí návrhu a je tedy nezbytné jej zavázat úhradou nákladů řízení.

Co započtení nákladů prohraných v řízení o zrušení rozhodčího nálezu?

Je-li v řízení o zrušení rozhodčího nálezu žalobce (v řízení o nároku žalovaný) právně zastoupen advokátem, pak bezpochyby ve valné většině případů po vyhraném sporu a právní moci rozhodnutí o zrušení nálezu vznikne jemu nárok na úhradu nákladů řízení. Zde se doslova nabízí možnost tyto náklady započíst oproti pohledávce, která byla dříve v rozhodčím řízení uplatněna. Právní mocí rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu a uplynutím pariční lhůty se tyto dvě splatné pohledávky setkávají a není-li jednostranný zápočet vyloučen pak je podstatně snazší tento nárok započíst, než se jej exekučně domáhat (ovšem pouze v případě, že již nedošlo k úhradě pohledávky vymáhané v rozhodčím řízení).

Co se náhrady nákladů řízení týká, mám za to, že pokud byla pohledávka započtena až po podání žaloby (v tomto případě bezpochyby ano, protože započtena bude pohledávka z titulu náhrady nákladů řízení vzniklá na základě rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu a samotné řízení tedy muselo být zahájeno před splatností takové pohledávky) byla žaloba podána důvodně a započtení by se tedy dalo považovat za úhradu ze strany žalovaného. Při následném vzetí žaloby zpět a zastavení řízení by se pak postupovalo podle ust. § 146 odst. 2 OSŘ, řízení by bylo zastaveno pro chování žalovaného, a žalobci by náležela náhrada nákladů řízení.

Judikatura bohužel není ani pro tento případ příliš bohatá, když jedno z mála rozhodnutí této věci se dotýkajících se zabývá až započtením a jeho vlivem na přiznání náhrady nákladů řízení v řízení exekučním a to konkrétně v usnesení Krajského soudu v Hradci Králové[5], kde je však situace rozdílná, že pohledávka způsobilá k započtení vznikla již před zahájením řízení, avšak uplatněna byla až v řízení samotném.

-
- [1] Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č.j.: 12 Cmo 496/2008-28 z 28. 5. 2009
[2] Rozhodnutí NS ČR sp. zn. 31 Cdo 1945/2010
[3] Nález Ústavního soudu zn. II. ÚS 2164/10 ze dne 5. 10. 2011
[4] Zákon č. [19/2012](#) Sb. s účinností od 1.4.2012
[5] usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 11. 2009, č. j. 21Co 459/2009-90 citované v usnesení ÚS ČR I.ÚS 587/10 ze dne 27.04.2010

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)